

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 23 0 P 024003 20 Rev
Sarajevo, 6.5.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amre Hadžimustafić, kao predsjednice vijeća, Fatime Mrdović i dr.sc. Danice Šain, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja G... d.d. Lj..., koga zastupa punomoćnica Mirsada Bašić, advokat iz Velike Kladuše, protiv tuženih: 1. S.M. iz ... i 2. A.M. iz..., koga zastupa punomoćnik Amir Kajtezović, advokat iz V..., radi isplate regresnog duga, v.s. 30.615,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog M.A. protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću, broj: 23 0 P 024003 20 Gž 2 od 29.5.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 6.5.2021. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi parničnih stranaka za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Velikoj Kladuši, broj 23 0 P 024003 18 P 2 od 19.6.2018. godine tuženi su obavezani da tužitelju solidarno, na ime regresa iz osiguranja, isplate: iznos od 26.420,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 23.6.2011. godine; iznos od 4.170,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 19.1.2012. godine, i iznos od 25,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 28.1.2011. godine, kao i da tužitelju naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 8.263,80 KM, sve u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Bihaću, broj 23 0 P 024003 20 Gž 2 od 29.5.2020. godine žalba tuženog M.A. je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda u odnosu na tog tuženog potvrđena. Odbijeni su zahtjev tuženog M.A. za naknadu troškova za sastav žalbe u iznosu od 840,00 KM, i zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 860,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi M.A., zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da ovaj sud usvoji reviziju i drugostepenu presudu preinači tako da tužbeni zahtjev u cijelosti odbije kao neosnovan u odnosu na drugotuženog, ali i u odnosu na prvotuženog, ili da ukine nižestepene presude i predmet vrati na ponovno suđenje. Zahtijeva naknadu troškova za sastav revizije u iznosu od 840,00 KM.

Tužitelj je u odgovoru na reviziju predložio da se revizija odbije kao neosnovana i podnio zahtjev za naknadu troškova za sastav odgovora na reviziju u iznosu od 930,00 KM.

Revizija nije osnovana.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u skladu sa odredbom člana 241. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP)¹, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Predmet spora je zahtjev tužitelja da mu tuženi solidarno isplate iznos od 30.615,00 KM, na ime regresnog duga iz osnova isplaćene naknade iz osiguranja od autoodgovornosti, sa zateznim kamatama, koje teku od dana isplate pojedinih iznosa oštećenom do konačne isplate duga.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepeni sudovi proizlazi da se dana 27.7.2010. godine u mjestu V.... dogodila saobraćajna nezgoda, koju je uzrokovao prvotuženi S.M., koji je tom prilikom, bez položenog vozačkog ispita upravljao putničkim motornim vozilom drugotuženog M.A. marke..., registarskih oznaka..., osiguranog od autoodgovornosti kod tužitelja. Tom prilikom su povrijeđeni vozač i putnici motornog vozila „H...., registarskih oznaka.... , M.K., L.H. i A.H., kojima je tužitelj, putem svog korespodenta, na ime naknade štete isplatio ukupno 30.615,00 KM.

Na osnovu izloženog činjeničnog stanja, drugostepeni sud je zaključio da je drugotuženi odgovoran za štetu koju je tužitelj nadoknadio oštećenim licima, i to po pravilima objektivne odgovornosti, jer kao imalac opasne stvari – motornog vozila kojim je šteta uzrokovana, nije efikasno onemogućio prvotuženog da u njegovoj odsutnosti koristi vozilo, a da je odgovornost prvotuženog M.S. subjektivna, i proizlazi iz utvrđene činjenice da je štetu uzrokovao vožnjom bez položenog vozačkog ispita. Shodno tome, prvotuženi i drugotuženi su solidarno obavezani na isplatu regresnog duga, i to prvotuženi na osnovu odredbe člana 158. Zakona o obligacionim odnosima² (dalje: ZOO), a drugotuženi na osnovu odredbe člana 173. i 174. ZOO, u vezi sa članom 939. istog zakona.

Revizionni razlog povrede odredaba parničnog postupka nije ostvaren.

Drugostepeni sud je postupio u skladu sa odredbom člana 231. ZPP, jer je u obrazloženju presude ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značaja, te dao jasne, potpune i logične razloge koji opravdavaju donesenu odluku. Žalbeni navodi drugotuženog koji se odnose na povrede parničnog postupka u odnosu na prvotuženog nisu od značaja, zbog čega ih drugostepeni sud nije bio ni dužan cijeniti, s obzirom da prvotuženi nije podnosio žalbu a tuženi su, kao solidarni dužnici, obični suparničari, odnosno svaki od njih je samostalna stranka, i bilo koja radnja ili propuštanje jednog od njih ne utječe na prava drugog. Zbog toga, po ocjeni ovog suda, u postupku pred drugostepenim sudom nisu učinjene povrede parničnog postupka iz člana 209. ZPP na koje se ukazuje u reviziji.

¹ „Službene novine F BiH” br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85 i 57/89, „Službeni list RBiH“, broj: 2/92 i 13/93 i „Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/03 i 42/11

Suprotno navodima revidenta, nije ostvaren ni revizioni razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

U konkretnom slučaju se radi o zahtjevu tužitelja, kao osiguravača, prema tuženim, kao odgovornim licima, iz osnova zakonske subrogacije (član 939. stav 1. ZOO, kojim je propisano da isplatom naknade iz osiguranja, prelaze na osiguravača, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema licu koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu).

Pravo regresa od osiguranika je regulisano i odredbom člana 13. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti³, prema kojoj osiguravač od autoodgovornosti koji je isplatio oštećenom naknadu štete povodom događaja koji predstavlja osigurani slučaj, stiže, po samom zakonu, pravo da od svoga osiguranika odgovornog za nastupanje osiguranog slučaja (saobraćajne nezgode) traži da mu vrati ono što je platio oštećenom.

Osiguravač, dakle, navedeno pravo ostvaruje i prema licima čiju građansku odgovornost pokriva na osnovu ugovora o osiguranju od autoodgovornosti, ali samo ako su ista to pokriće izgubila u okolnostima i pod uslovima propisanim zakonom. Naime, vlasnik, korisnik i vozač motornog vozila (osiguranik) mogu izgubiti pokriće građanske odgovornosti za štetu, pod uslovima koji su propisani zakonom i pravilima osiguravača, u kojem slučaju osiguravač ima pravo regresa, ne samo prema vozaču koji je odgovoran za nezgodu, nego i prema vlasniku motornog vozila, uz uslov da je i on odgovoran za nastanak štete po odredbama ZOO.

Jedan od propisanih slučajeva u kojima osiguravač ima pravo na regres je kada je vozač upravljao vozilom bez vozačke dozvole, uz izričitu ili prećutnu saglasnost vlasnika vozila kojim je pričinjena šteta.

Naime, citiranom odredbom člana 13. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti je propisano da osiguravač od autoodgovornosti, koji je isplatio naknadu oštećenom u saobraćajnoj nezgodi koju je uzrokovala osoba čija je odgovornost prema trećim stranama pokrivena tim zakonom, ima pravo potraživati naknadu od osoba koje su odgovorne za nezgodu, samo u propisanim slučajevima, u koje spada i upravljanje vozilom bez vozačke dozvole.

Za odluku suda je relevantna i odredba člana 176. stav 4. ZOO, kojom je propisano da osoba koja je svoju opasnu stvar povjerila licu koje nije osposobljeno ili nije ovlašteno da njome rukuje, odgovara za štetu koja potekne od te stvari. Shodno tome, osiguravač ima pravo regresa i prema vlasniku vozila kojim je upravljao vozač bez vozačke dozvole, ako je on skrivljenom aktivnom radnjom ili pasivnim držanjem učinio svoje vozilo dostupnim takvom vozaču. Samo u slučaju da se utvrdi da imalac nije odgovoran za oduzimanje vozila, pravo regresa prema njemu ne postoji, jer prema odredbi člana 175. ZOO za štetu koja potiče od opasne stvari koja je imao oduzeta na protivpravan način ne odgovara on, nego onaj koji mu je stvar oduzeo.

Zbog toga je u ovoj parnici, za donošenje zakonite odluke bilo potrebno utvrditi da je tužitelj, kao osiguravač, isplatio naknadu oštećenim osobama, te da su i vlasnik i vozač motornog vozila odgovorni za nezgodu po odredbama ZOO, ili drugim važećim propisima, odnosno da prvotučeni od drugotučenog nije oduzeo vozilo na protivpravan način.

³ "Službene novine Federacije BiH", broj 24/05

Shodno tome, nižestepeni sudovi su pravilno obavezali drugotuženog da, solidarno sa prvotuženim, isplati tužitelju 30.526,00 KM, na ime povrata iznosa koji je tužitelj isplatio na osnovu direktnog zahtjeva oštećenih, sa zateznom kamatom koja teče od dana izvršenih isplata.

Naime, sudovi su utvrdili da je štetnu radnju izvršio prvotuženi, koji je upravljajući motornim vozilom bez položenog vozačkog ispita izazvao sudar sa drugim motornim vozilom, kojom prilikom su treća lica pretrpjela štetu. Kako je tužitelj isplatom naknade iz obaveznog osiguranja naknadio štetu oštećenim, on prema odredbi člana 13. Zakona o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti, u vezi sa odredbom člana 939. stav 1. ZOO, ima pravo regresa od drugotuženog, koji je odgovoran za štetu zbog toga što je omogućio da njegovim vozilom upravlja vozač bez vozačke dozvole.

Budući da su nižestepeni sudovi utvrdili da je drugotuženi ostavio ključeve od vozila u zajedničkoj porodičnoj kući, a vozilo u dvorištu iste kuće, u kojoj je živio i njegov brat prvotuženi M.S., koji je skrivio predmetnu saobraćajnu nezgodu, pravilan je njihov zaključak da je drugotuženi na taj način omogućio prvotuženom da dođe u posjed vozila i isto upotrijebi, iako je znao da on nije položio vozački ispit, i da vožnjom može izazvati opasnost i uzrokovati štetu.

Suprotno shvatanju revidenta, drugostepeni sud je pravilno ocijenio da činjenica da motorno vozilo u pokretu predstavlja opasnu stvar zahtijeva od imaoaca da efikasno onemogući njegovu upotrebu od strane lica koje za istu nije osposobljeno, pa kako u ovom postupku nije utvrđeno da je drugotuženi na adekvatan način spriječio korištenje vozila od strane prvotuženog, pravilan je i pravni zaključak suda o postojanju odgovornosti drugotuženog za predmetu štetu, odnosno osnovanosti zahtjeva tužitelja za isplatu regresnog duga. Naime, u slučaju kada je vozilo, zajedno sa ključevima ostavljeno u zajedničkoj porodičnoj kući, isto je bilo dostupno, odnosno povjereno svim članovima porodičnog domaćinstva, pa se ne može zaključiti da je vozilo upotrijebljeno bez (prećutne) dozvole vlasnika.

Imajući u vidu navedeno, ovaj sud je utvrdio da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, pa je reviziju na osnovu odredbe člana 248. ZPP valjalo odbiti kao neosnovanu.

Odluka o troškovima revizijskog postupka je donesena na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 386. stav 1. i 387. stav 1 ZPP, a zahtjevi stranaka su odbijeni iz razloga što drugotuženi sa revizijom nije uspio, dok troškovi za sastav odgovora na reviziju nisu bili potrebni radi zaštite prava tužitelja u ovoj parnici.

Predsjednica vijeća
Amra Hadžimustafić, s.r.